

Samo za lijekove na recept u Hrvatskoj je prošle godine potrošeno tri i pol milijarde kuna. Kako potrošnja medikamenata godišnje raste do osam posto, od hrvatskih pacijenata u džepove proizvođača lijekova ove godine slit će se zarada od nevjerojatnih četiri milijarde kuna!

Jesu li Hrvati zaista tako bolesna nacija da se posljednjih 15 godina broj recepata za lijekove morao udvostručiti, a potrošnja u kunama utrostručiti, ili je "tabletomanija" posljedica nečeg drugog, puno spornijeg?

Dr. **Lidija Gajski**, autorica knjige "Lijekovi ili priča o obmani", u kojoj se prvi put javno upozorava na koruptivnu vezu farmaceutskih tvrtki i liječničke struke u Hrvatskoj, ali i na manipulacije kliničkim istraživanjima lijekova isključivo radi povećanja zarade, tvrdi kako ovakav porast nikako nije slučajan.

Privatnom biznisu širom su otvorena vrata u medicinu i zdravstvo, vrlo plodnom terenu za zaradu. Kako struka i politika nisu postavili granicu, proizvođači lijekova razmahali su se do neslučenih razmjera. Štoviše, dr. Gajski upozorava kako su se u službu profita i farmaceutskih kompanija stavili i najugledniji hrvatski klinički profesori, medicinski autoriteti, ali i političari zdravstvenog sustava plaćeni javnim novcem građana. Njihova sprega rezultirala je masovnim prepisivanjem nepotrebnih lijekova sumnjive učinkovitosti, izmišljanjem bolesti i pretvaranjem zdravih ljudi u bolesne, sumnjivom registracijom i još sumnjivijim ispitivanjima lijekova koje provode liječnici sponzorirani od farmaceutskih kompanija. Najbolji su primjer za to najprepisivaniji lijekovi u Hrvatskoj.

HZZO već godinama najviše novca troši na lijekove za kardiovaskularni sustav. Među 10 najpopularnijih koje liječnici najčešće daju pacijentima čak su tri za snižavanje visokog krvnog tlaka, dok na lijekove za snižavanje kolesterola zdravstveno osiguranje godišnje potroši stotine milijuna kuna. - Liječnici masovno prepisuju lijekove za snižavanje masnoće u krvi iako je dokazano da kolesterol nosi srčani rizik tek na jednoj manjoj skupini muškaraca. Za ostale muškarce i žene uopće ne postoji dokaz o rizičnosti. Štoviše, dokazano je i kako upravo statini, lijekovi za kolesterol, nemaju nikakav utjecaj na žene i da njihovo preventivno djelovanje nije spriječilo ni jedan moždani udar ili infarkt u onih pacijentica koje su ga uzimale - objašnjava dr. Gajski, dodajući kako je magična riječ u cijeloj priči - "prevencija".

- Farmaceuti su "potrošili" bolesne ljude i da bi dalje zarađivali, morali su krenuti u zdravu populaciju od koje raznim metodama manipulacije prave bolesne ljude. Visoki krvni tlak tako je proglašen rizikom za moždani udar, a kolesterol za srčani. No, ni to nije bilo dovoljno pa je dopuštena granica kolesterola sa 6,5 mola smanjena na 5, a tlak je sa 160/95 pao na "optimalnih" 120/80. Dakako, broj onih koji trebaju terapiju zbog masnoća i tlaka zbog toga je višestruko porastao, sve više lijekova uvodi se sve mlađim ljudima - kaže Gajski, dodajući kako industrija lijekova ovakvu potrošnju i zaradu ne bi mogla ostvariti bez blagoslova politike i liječničke struke.

Koruptivna veza liječnika s farmaceutskim lobijem počinje već na najnižoj razini, na doktorima opće prakse. Pod krinkom stručnog usavršavanja, farmaceutske tvrtke im plaćaju seminare, kongrese i skupa putovanja, a riječ je o prikrivenim marketinškim kampanjama s ciljem da liječnici što više prepisuju njihove lijekove. Onima koji se iskažu slijedi nagrada, od egzotičnih putovanja do plazma televizora. Problem je, međutim, što većina njih uopće ne zna što

prepisuje svojim pacijentima: informacije o lijekovima najčešće dobivaju od predstavnika farmaceutskih kompanija i preko reklamnih letaka.

Koliko su te informacije vjerodostojne, najbolje govori podatak Nezavisnog istraživačkog instituta iz Kölna: od 175 brošura namijenjenih liječnicima opće prakse u Njemačkoj, čak 94 posto informacija o pozitivnom djelovanju lijekova u tim lecima bilo je bez znanstvenog uporišta!

Dok je Švedska zakonom zabranila svaki kontakt između farmaceutske industrije i liječnika koji prepisuju lijekove, u našim je ambulantama to svakodnevna pojava. Ipak, liječnici opće prakse manji su problem od uglednih kliničkih profesora koje farmaceutska industrija ne samo plaća, nego i stvara. U Hrvatskoj jedini put za izgraditi karijeru preko znanstvenih istraživanja i objavljivanja tema u stručnim časopisima jest upravo sponzorstvo farmaceutskih kompanija, koje su doslovno ovladale medicinskom edukacijom.

- Naši ugledni profesori postali su pravi privatni poduzetnici jer u svojim rukama imaju fenomenalnu moć. Oni su znanstvenici koji educiraju liječnike i javnost, savjetodavci u odborima koji kroje zdravstvenu politiku, raznim povjerenstvima za lijekove, sjede u HZZO-u i u Agenciji za lijekove. Oni ispituju lijekove, oni odlučuju. Farmaceutska industrija svjesna je njihove moći i to koristi, a zauzvrat ih dobro plaća, gradi im karijere i titule, ali i jača njihovu političku moć. A jasno je da ne mogu biti nezavisni i vjerodostojni kad ih plaća i na visoka mjesta postavlja upravo privatni kapital farmaceutskih kompanija. I zato mi liječnici, koji radimo po smjernicama koje postavljaju ti ugledni kliničari, o lijekovima znamo vrlo malo. Prava istina skrivena je od nas i pacijenata - kaže Gajski.

Unatoč šokantnim spoznajama i argumentima koje je iznijela, knjigu doktorice Gajski potpuno su ignorirale prozване liječničke struke i institucije zdravstvenog sustava. Međutim, dok Hrvatska šuti, žestoka javna rasprava o istoj temi vodi se u Srbiji. Sve je počelo prije dva tjedna kada je **Svetlana Vukajlović**, direktorica Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje Srbije, pozivajući se na knjigu dr. Gajski, u magazinu "Vreme" napisala vrlo otvoren i emotivan tekst o "prodavanju bolesti" i o tome kako smisao zdravstva postaje zarada farmaceutskih kompanija, a ne liječenje ljudi. Ovako neočekivan i osoban istup podigao je pravu buru. Reakcije nije trebalo dugo čekati, od čelnika liječničkog i farmaceutskog sindikata Srbije, predsjednika srbijanske liječničke komore... - To što u Hrvatskoj nije bilo rasprave o ovoj temi, dokaz je onoga što govorim cijelo vrijeme. Cijeli sustav je u sukobu interesa i funkcionira mimo potreba bolesnika, isključivo radi profita - tvrdi Lidija Gajski.

Svinjska gripa idealan je primjer preuveličavanja i marketinške promidžbe bolesti zbog prodaje lijekova SEnD kaže dr. Gajski. - Situacija s tom gripom dovedena je do apsurd. Iako nije poznata ni priroda uzročnika tog virusa, nudi se cjepivo za koje se uopće ne zna koliko je djelotvorno i, što je još važnije, toksično. A klinička slika te bolesti lakša je od obične gripe. Na tržištu se pojavljuje sve više cjepiva i za druge bolesti. U najmanju ruku, vrlo je dvojbeno treba li svu novorođenčad cijepiti protiv hepatitisa i djevojčice protiv HPV virusa, piše Slobodna Dalmacija.

Najprepisivaniji lijekovi u Hrvatskoj u 2008. godini:

1. Normabel (neuroze)

Tabletomani: samo za lijekove na recept u 2009. utrošit ćemo četiri milijarde kuna

Kategorija: MAGAZINAžurirano: Subota, 07 Studeni 2009 23:21

Objavljeno: Subota, 07 Studeni 2009 19:09

2. Helex (depresija)
3. Norvasc (visoki krvni tlak)
4. Iruzid (visoki krvni tlak)
5. Simvastatini (visoki kolesterol)
6. Peptoran (želučane smetnje)
7. Concor (visoki krvni tlak)
8. Voltaren (za bolove)
9. Gluformin (dijabetes)
10. Praxiten (neuroza)